

СТ А Н О В И Щ Е

**от проф. д-р Мария Петрова Кърджиева
Варненски свободен университет „Черноризец Храбър“**

на дисертационен труд за придобиване на образователна и научна степен „доктор“

по професионално направление 8. 3. Музикално и танцово изкуство
докторска програма „Хореография“

с автор: **Риолина Петкова Топалова** - Академия за музикално, танцово и изобразително изкуство „Проф. Асен Диамандиев“ - Пловдив, Факултет „Музикален фолклор и хореография“, Катедра „Хореография“. Докторант самостоятелна форма на обучение.

Тема: **Развитие на модерният танц в Америка и Европа. Сравнителен анализ на установените техники**

Научен ръководител: **проф. д-р Даниела Дженева**

1. Общо представяне на процедурата и получените за рецензиране материали.

Становището е изготвено въз основа на Заповед № РД - 27- 082 от 24.06.2024 г. на Ректора на Академия за музикално, танцово и изобразително изкуство „Проф. Асен Диамандиев” – Пловдив, относно утвърждаване състав на научно жури и представени от докторанта: заповед за зачисляване, заповед за отчисляване, дисертационен труд, автореферат, автобиография, справка за приносите на труда и три авторски публикации по темата.

Дисертационният труд е с обем от 175 страници. Състои се от пет глави, като в тях са включени увод, заключение, изводи, приноси, публикации по темата на дисертацията (3) и библиография използвани източници (45 тематични единици).

2. Кратки биографични данни за кандидата.

Биографичната справка на Риолина Топалова ни представя хронологично развитието на нейната личност в областта на танцовото изкуство в няколко направления – образование, педагогическа дейност, постижения (две персонални награди и единадесет отличия като педагог и художествен ръководител от национални и международни танцови форуми).

Впечатляваща е художествено-творческата дейност. Представени са двадесет и шест произведения, в които докторанта е част от творческият екип, включващ утвърдени имена в музикално-танцовото изкуство, Топалова участва като хореограф/режисьор/постановчик в осъществяването на спектаклите. Целият професионален път на докторанта е в пряка връзка с развитата тема на дисертационния труд.

3. Актуалност на тематиката.

Открояват се няколко посоки на актуалност в научната разработка: (1) както автора твърди „недостатъчно наличие на необходима литература по темата, на български език“; (2) ключов компонент в актуалността на темата е „трансформациите на хореографското изкуство днес“ - действията по изследването на този процес са заложени в заглавието на дисертационния труд, като първи етап е формулиран „развитие на модерния танц“ и втори етап „сравнителен анализ“ на вече установени танцови техники; (3) дисертабилността на темата се потвърждава и от факта, че към момента не съществуват регистрирани изследвания в НАЦИД в областта на модерния танц.

4. Целесъобразност на изследователските методи за постигане на поставените цели.

Ясно са изведени в увода **целта** (да се проследи исторически създаването на модерния танц от зараждането му, през неговото формиране, развитие и разпространение...модерния танц в Америка и Европа, през XX век) и **задачите** на дисертационния труд (- да се проучат повече материали от различни източници; - да се съпоставят, анализират и обобщят; - да се проследи творческия път, по-подробно на значими личности в историята и развитието на модерния танц; - да се даде точна дефиниция на терминологията на движенията използвани в съвременните техники). Описаните качествени методи на изследване са правилния избор за постигане на поставената цел и задачи (сравнителен анализ на установените танцови техники базирани на различни форми, направления и стилове и терминологията им). Авторът е изградил структура, ясно отразяваща и защитаваща авторската теза, че „...откриването и изучаване на все повече материали за историята и развитието на модерния танц и неговите разностранни направления, както и на всички установени съвременни танцови техники, и соматичните такива, ще допринесе за по-богатото познание при професионалното обучение на ученици и студенти, като бъдещи изпълнители, педагози и хореографи, отдала се на модерното танцово изкуство“.

5. Оценка на дисертационния труд.

Не случайно в **Първа глава** автора представя **Обзор на изследванията по темата**, като по този начин доказва недостига и необходимостта от адекватна информираност за историята на модерния танц, за неговите стилкови характеристики, за неговата философия на себеопознаване и овладяване.

Втора глава Основни етапи от възникването на модерния танц. Изложението в тази част е наситено с богата информация за първите в модерния танц в хронологичен порядък от Америка към Европа. Разбира се, преди това Топалова представя основните естетически характеристики и себеизразяването, като база в изграждането на модерната танцова техника. Приетият подход, всяко име да се представи с това как допринася за развитието на модерния танц, с какво ново движение/порегища от движения се откроява, как е повлияно емоционално впоследствие физически, именно тази последователност спомага анализа в следващите части на разработката. Набелязват се първите танцови школи и течения, като се констатираат различните подходи при изграждането и структурирането на хореографиите. Втора глава своеобразно е разделена на две части, като втората започва от **II.4. Развитие на модерния танц през XX век. Връзка между поколенията и приемственост.** След което автора ни запознава с *Постмодернизъм, Мюзикълът, Танцовият театър и Експресионизмът* със своите представители (наследници на „първите“). Представят се формиралите се първи танцови школи.

Разглеждат се няколко поколения модернисти, които създават нови техники на изпълнение и методи на преподаване на базата на които се оформят съвременните танцови техники. Направените изводи и констатации са логичен преход към следващата **Трета глава Сравнителен анализ на установените техники**. Идентично като в предходната част на труда в параграфи *III.1.* и *III.2* се отделя внимание на появата и развитието на джаз танца, имената оказали влияние в изграждането на различните стилове съвременен джаз танц. Категорично се откроява практико-приложния принос на изложението в *III.3.*, *III.4.*, *III.5.* и *III.6.*, а именно съвременни тенденции в развитието на модерния джаз танц и различните му направления, както и установилите се точни технически понятия. Обосновано е подробното представянето на основните съвременни танцови техники, соматични техники и методи, контактна импровизация или композиция. Необходимо е да се отбележи, че в целият дисертационен труд прозира лекота на владееене на научната терминология в която така е вплетена специфичната танцова, че прави труда четим дори и за по-широк кръг заинтересовани. **Глава четвърта Терминология, използвана в съвременните танцови техники**, също се отличава със своята практико-приложна насоченост, която е изведена в **IV. 3. Изводи**.

6. Приноси и значимост на научната разработка и на публикациите по темата на дисертационния труд.

Изведените приноси имат неоспоримо значение за развитието на хореографското изкуство в областта на модерния танц. Считаю, че могат да се разделят на: приноси с научно-приложен характер и приноси с приложен характер.

Представените три публикации изцяло кореспондират с темата на труда.

7. Критични бележки и препоръки.

След очаквана положителна оценка на научното жури, трудът да бъде издаден под формата на учебно пособие, с цел да достигне до педагози и образователни институции в областта на танца.

8. Автореферат.

Авторефератът дава информация за всички части на дисертационната разработка.

9. Заключение.

Риолина Топалова е ярък представител на танцовото изкуство, изследването **„Развитие на модерният танц в Америка и Европа. Сравнителен анализ на установените техники“** е още едно доказателство за нейните вещица и професионализъм. В своята същност дисертационния труд е научен документ инспириран от потребностите на съвремието за точно знание и развитие на методиката на преподаване в областта на модерния танц.

Поради гореизложеното, убедено давам своята **положителна оценка** за проведеното изследване и предлагам на почитаемото научно жури да **присъди** на докторанта Риолина Петкова Топалова образователната и научна степен „доктор“, професионално направление 8.3. „Музикално и танцово изкуство“, докторска програма „Хореография“.

19.08.2024 г.

проф. д-р Мария Кърджиева